

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

Digital Leadership of School Administrators in Network for Enhancing Educational Management Efficiency Group 4, Under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1

อนงค์นาถ จุ้ยแจ่ม¹, นันทนา ชวศิริกุลชล², กุลจิรา รักษนคร³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

²อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประจำหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 203 คน โดยใช้แบบสอบถาม 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1 ค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (t-test) และสถิติค่าเอฟ (F-test) ค่าแปรปรวนจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด
2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล และด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ดิจิทัลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของครูและบุคลากร ใช้การสื่อสารดิจิทัล

อย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น พร้อมยึดหลักจริยธรรมในการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

คำหลัก: ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4

Abstract

This study aimed to 1) examine the level of digital leadership of school administrators; 2) compare the digital leadership of school administrators; and 3) explore guidelines for developing digital leadership among school administrators within Network 4 of the Educational Management Efficiency Enhancement Group under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 203 participants, including school administrators and teachers. A five-point rating scale questionnaire was employed as the research instrument, with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of .98. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Pairwise comparisons were conducted using Scheffé's method, and content analysis was applied for qualitative data.

The research findings revealed that:

1. The overall level of digital leadership among school administrators was at a high level. When considering each aspect, all dimensions ranged from high to the highest.
2. The comparison of digital leadership among school administrators showed that differences in position did not result in significant differences overall. However, differences in educational level resulted in statistically significant differences at the .01 level. Differences in work experience showed no significant differences overall or in each aspect. Differences in school size resulted in statistically significant differences at the .01 level.
3. The guidelines for developing digital leadership among school administrators comprised five key dimensions: digital communication, digital vision, fostering a digital learning culture, digital literacy, and digital citizenship. These guidelines emphasized the formulation of clear digital visions and strategies aligned with the school context, alongside fostering an organizational culture of learning in the digital era. They also highlight the importance of promoting participation and enhancing technological competencies among

teachers and personnel, utilizing creative digital communication to support flexible management, and adhering to ethical principles in the use of data and technology to drive schools toward excellence amid digital transformation.

Keywords: Digital Leadership, School Administrators, Network for Enhancing Educational Management Efficiency Group 4

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลและบริบททางสังคมในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการจัดการศึกษา ทั้งในมิติของการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยภายนอก โดยกำหนดเป้าหมายการพลิกโฉมการจัดการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ควบคู่กับการขับเคลื่อนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล และการลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) รวมทั้ง กำหนดนโยบายให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการนำข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี Big Data มาใช้ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีทิศทาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) แนวนโยบายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงขององค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นต้นแบบในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและการสื่อสารภายในและภายนอกองค์กร การใช้สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์จึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าและภาพลักษณ์ของสถานศึกษา (Sheninger, 2014) ทั้งนี้ การศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภาวะผู้นำจึงมิใช่เพียงการบริหารงานตามหน้าที่ แต่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจและขับเคลื่อนบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยต้องอาศัยความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง (ดาวรุ่งอรุณ ถวิลการ, 2564) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมี

วิสัยทัศน์ดิจิทัล และสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาในทุกมิติ (ปุณณัฐฐา มาเชค, 2565)

จากการดำเนินงานของสถานศึกษาในในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า แม้จะมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีข้อจำกัดในหลายประการ อาทิ ความมั่นใจของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการ การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่ยังไม่เป็นระบบ การสื่อสารภายในองค์กรผ่านช่องทางดิจิทัลที่ยังมีข้อจำกัด รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูและบุคลากรที่ยังไม่ทั่วถึง แต่ความแตกต่างด้านขนาดและบริบทของสถานศึกษา ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กรยังไม่เต็มศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2568) ในปีงบประมาณ 2568 จึงได้กำหนดจุดเน้นด้านทักษะเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่ต้องมีวิสัยทัศน์ การกำหนดทิศทาง และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเป็นระบบ (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2568)

ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จึงมีความจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและการขับเคลื่อนดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

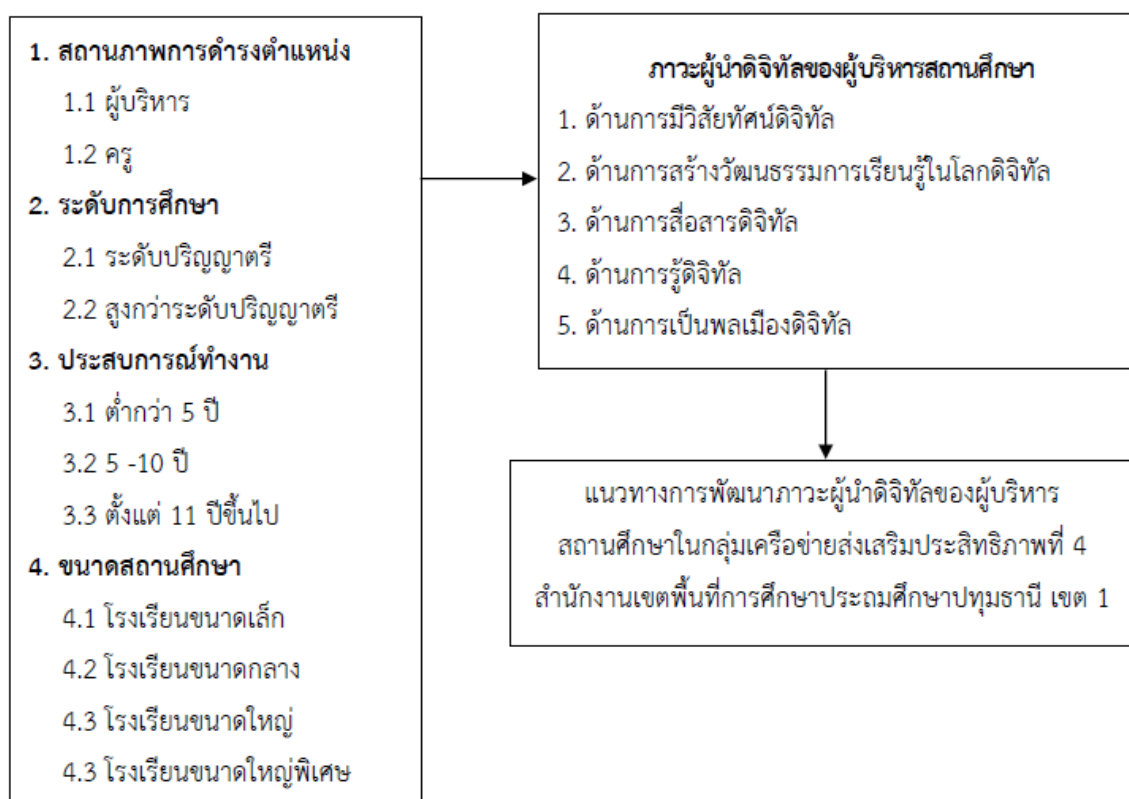
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเองต่อไป
3. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิด

จากการวิจัยผู้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ ของ สุขญา โภมลวานิช (2563) ดาวรรุวรรณ ฤทธิการ (2564) ญัฐธิดา สงค์แก้ว (2565) ญัฐธิดา ทิศาภาค (2565) พิมพิลา อำนาจ (2566) โรจนศักดิ์ อินทนน (2566) ลัทธวรรณ วงษ์โพย (2566) พราราวี ปัญญาดี (2567) มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา และคณะ (2567) สิรินาฏ ภารพักตร์ และธนาศักดิ์ศิริบุญนนท์ (2567) ศลิษา ลาหนองแคน (2567) ศิรินาฏ เศรษฐชนะ (2567) อภิญญา จำปาหวาย และ นวรัตน์ แซ่ไคว่ (2567) และพระครูปลัดจักรพล สิริโร (2568) มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 11 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 19 คน และ ครู 273 คน จำนวนทั้งหมด 292 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2568) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) แบบจับฉลาก จำนวน 203 คน และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน และครูหัวหน้างาน 3 คน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

จัดทำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์หาค่าความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 จากการ try out ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือ สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ Google Form และส่งให้กลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนบหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูล
2. นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างไปเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน
3. เมื่อครบกำหนด ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากระบบออนไลน์ Google Form จำนวนทั้งสิ้น 203 ฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (t-test) และสถิติค่าเอฟ (F-test) ค่าแปรปรวนจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	อันดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.50	0.361	มาก	2
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล	4.49	0.312	มาก	3
3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.52	0.346	มากที่สุด	1
4. ด้านการรู้ดิจิทัล	4.47	0.387	มาก	4
5. ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล	4.44	0.382	มาก	5
รวม	4.48	0.225	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.225) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.346) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.361) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.382) ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังตาราง

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพตำแหน่ง		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ทำงาน		ขนาดสถานศึกษา	
	t	p-value	t	p-value	F	p-value	F	p-value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	-1.160	0.662	0.781	0.625	0.070	0.933	1.425	0.237
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล	-1.956	0.396	0.347	0.071	0.187	0.829	1.846	0.140
3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	-1.673	0.955	-0.235	0.215	1.506	0.224	0.546	0.652
4. ด้านการรู้ดิจิทัล	-4.176	0.000*	0.615	0.002*	0.339	0.713	1.249	0.293
5. ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล	1.621	.372	-1.316	0.901	2.671	0.072	6.046	0.001*
รวม	-1.737	.656	0.590	0.011*	1.006	0.367	3.871	0.010*

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำตารางรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ควบคู่กับการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเข้าใจในบริบทและลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา อย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถกำหนดแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับสภาพจริง อีกทั้งต้องเปิดกว้างทางความคิด กล้าคิดนอกกรอบ และสามารถนำแนวคิดสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษา พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และบริบทที่หลากหลาย ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเปิดกว้างทางความคิดและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมุ่งพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เอื้อต่อความสมดุลระหว่างการทำงานและคุณภาพชีวิต รวมถึงการพัฒนาาระบบและแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดี จะช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนสถานศึกษา ให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงผู้นำทางความคิดที่กล้าก้าวข้ามกรอบแนวปฏิบัติเดิม โดยบูรณาการประสบการณ์และองค์ความรู้ร่วมสมัยสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม และวิธีการบริหารจัดการรูปแบบใหม่อย่างมีอิสระ มุ่งเน้นการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้วยความยืดหยุ่นทางสติปัญญาที่มองเห็นวิกฤตเป็นโอกาสในการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมบรรยากาศที่กระตุ้นให้บุคลากรกล้าคิดริเริ่มและมีส่วนร่วมในการพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้ทัศนคติเชิงบวกและหลักคุณธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ

4. ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการความแตกต่างหลากหลายของศักยภาพบุคลากรสู่การปฏิบัติงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ผ่านระบบ

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการตัดสินใจร่วมกันในทุกขั้นตอน พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความไว้วางใจที่เน้นความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการดำเนินชีวิต ควบคู่ไปกับการใช้กระบวนการนิเทศติดตามเชิงระบบ (PDCA) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความสามัคคีและประสิทธิภาพสูงสุดในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

5. ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโมโนภาพความสำเร็จแห่งอนาคต โดยบูรณาการองค์ความรู้และประสบการณ์เดิมสู่การกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบที่ก้าวข้ามข้อจำกัดเดิม มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อริเริ่มนวัตกรรมและออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกยุคใหม่ พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เพื่อเปลี่ยนจินตนาการให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ดิจิทัลที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยี รวมทั้งใช้การสื่อสารดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น ตลอดจนพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และยึดหลักจริยธรรมในการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการสนับสนุนให้มีการเข้ารับการอบรม การพัฒนาวิชาชีพ และการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในการวางแผนและตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง บริบทของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้กระตุ้นให้ผู้บริหารต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมสั่งการ ไปสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรม และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร เจริญเชื้อ (2565) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของกษมา อุดทาเรือน (2566) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของนัชชา ศิริรินทร์วงศ์ (2566) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่ามีทิศทางเดียวกันว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 สถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานภาพการดำรงตำแหน่งนั้นต่างต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้นโยบายทางการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพเดียวกัน ผู้บริหารทุกคนต้องมีสมรรถนะในการนำเทคโนโลยีมาบริหารจัดการสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องงานวิจัยของจรรยา เหมี่ยมหอม (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษา

พิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 11 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพตำแหน่งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมักมาพร้อมกับการบ่มเพาะทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การวิจัย และการเปิดรับนวัตกรรมที่เข้มข้นกว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าจึงมีโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ และมีกระบวนการทัศน์ในการเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานศึกษาได้มีประสิทธิภาพมากกว่า สอดคล้องงานวิจัยของพรสุตา อัครจันทร์ และอำนวยการ มีราคา (2568) ศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้าง ทำให้ผู้บริหารไม่ว่าจะมีประสบการณ์การทำงานมากหรือน้อย ต่างต้องปรับตัวและเข้ารับการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่องตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ประสบการณ์ที่ต่างกันจึงไม่มีผลต่อการแสดงออกถึงภาวะผู้นำดิจิทัลที่จำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนัชชา ศิริรินทร์วงษ์ (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากร งบประมาณ และโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมเชิงระบบและมีบุคลากรสายสนับสนุนด้านเทคโนโลยีมากกว่า จึงเอื้อให้ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทผู้นำในการขับเคลื่อนนวัตกรรมดิจิทัลได้คล่องตัวและเห็นผลเป็นรูปธรรมมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ไชยรัตน์ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทาง นโยบายและเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้พัฒนาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ภายในองค์กร เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นการบูรณาการการกำหนดทิศทางเชิงนโยบาย การพัฒนากรอบความคิดของบุคลากร การเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับบริบท และการมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงคุณภาพของผู้เรียน เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ ดาวยุวรรณ ฤทธิการ (2564: 163-165) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจและนำการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ โดยการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดวิสัยทัศน์เพื่อบูรณาการเทคโนโลยีในการยกระดับความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โรจนศักดิ์ อินทนน (2566: 37-57) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ มีการกำหนดบทบาทและทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน และสื่อสารภารกิจหลักขององค์กรที่มาจากแรงบันดาลใจ วิสัยทัศน์ ระบบ ค่านิยม การเปลี่ยนแปลง รู้จักและเข้าใจสภาพการณ์บริบทขององค์กร มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ทำให้ทราบจุดหมายปลายทางและวิธีการเดินทางไปสู่จุดหมายนั้น ทำให้งานในองค์กรเห็นภาพได้ชัดเจน

3.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรมองค์กร กระบวนการทำงาน และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดเก็บและแบ่งปันสื่อการเรียนรู้ผ่านระบบคลาวด์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ อาทิ CANVA เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา ควบคู่กับการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง เอื้อต่อการทดลองใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในห้องเรียนโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาด ทั้งนี้ มีการแสดงความชื่นชมและยกย่องผู้ที่ริเริ่มสร้างสรรค์หรือแบ่งปันองค์ความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน อันเป็นการเสริมแรงทางบวกและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลไม่ได้จำกัดเพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้ หากแต่เป็นการหล่อหลอมค่านิยม ทัศนคติ และแนวปฏิบัติร่วมกันในองค์กร เพื่อให้เทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทำงานและการเรียนรู้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฐธิดา ทิศภาค (2565: 40-41) ให้ความหมายว่า การสร้างวัฒนธรรมด้านดิจิทัลในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจน จนสามารถนำมาความรู้มาประยุกต์กับงานที่ตนรับผิดชอบ รวมไปถึงจนถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณ แหล่งเรียนรู้และสื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นการผลักดันและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กร สิรินาฏ

การพักรัก และธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์ (2567: 39-52) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนเปิดใจรับเทคโนโลยีดิจิทัลและมีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

3.3 ด้านการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการนำช่องทางดิจิทัลมาใช้ในการประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือแอปพลิเคชันสื่อสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแบบทันที (Real-time) และเปิดโอกาสให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง อันส่งผลให้การสื่อสารมีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที และเป็นการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล เสริมสร้างความร่วมมือ และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุขญา โภมลวานิช (2563: 639-640) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออก ถึงการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสาร กับนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลัทธวรรณ วงษ์โพย (2566: 31-41) กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารที่มีวิธีการที่หลากหลาย มีการเข้าใจถึงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ และรูปแบบการสื่อสาร มีการอัปเดตข้อมูลและความทันสมัย มีความสามารถในการเจรจาพันธมิตรภายในและภายนอกมีวิธีในการจูงใจผู้อื่นในการทำงานรวมถึงมีการสร้างเครือข่ายในด้านการสื่อสารที่แข็งแกร่ง และสามารถส่งเสริมการสื่อสารโดยการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดขึ้นได้

3.4 ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านดิจิทัลในระดับที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีวิจารณญาณ มีจริยธรรม และปลอดภัย ทั้งในมิติของการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัลแก่ครูและบุคลากร โดยเฉพาะทักษะการเข้าถึง วิเคราะห์ และคัดกรองข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ การตรวจสอบและไม่หลงเชื่อข่าวปลอม (Fake News) ตลอดจนการใช้โปรแกรมและเครื่องมือดิจิทัลตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องสามารถประเมินข้อดีและข้อจำกัดของเทคโนโลยี เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และเป็นรากฐานสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความทันสมัย เนื่องจากการผสมผสานความรู้ ทักษะ วิจารณญาณ และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิรินาฏ เศรษฐชนะ (2567: 53-58) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีความรู้ใน

เรื่องของดิจิทัล มีทักษะด้านการใช้ดิจิทัล รวมไปถึงนำดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจในเรื่องการบริหารงาน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมในการค้นหา การประเมิน การใช้ การแบ่งปัน และสร้างสรรค์สารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาหรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล สร้างนวัตกรรม และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน

3.5 ด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม และความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่ครู นักเรียน และบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดย มุ่งเน้นให้การใช้สื่อออนไลน์เป็นไปอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ และเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้มีความสำคัญกับการบูรณาการเนื้อหาด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety) มารยาททางไซเบอร์ (Netiquette) และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เข้าไว้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ ตลอดจนกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธงและกิจกรรมโฮมรูม เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการหล่อหลอมคุณลักษณะด้านจริยธรรม ความรับผิดชอบ การเคารพ สิทธิผู้อื่น และการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีวิจารณญาณ เพื่อพัฒนาครูและนักเรียนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพและพร้อมดำรงชีวิตในสังคมยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ ศลิษา ลาหนองแคน (2567: 31-46) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถคัดกรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และ ติดตามข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความตระหนักในประเด็นทางจริยธรรม กฎหมายและสังคม รวมถึงโอกาสและความเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล สร้างความน่าเชื่อถือ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็น ประชาธิปไตยโดยการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่ครูและนักเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและเคารพสิทธิของผู้อื่น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยทางไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. ศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 โดย เพื่อการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ด้านการสื่อสารดิจิทัลและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2568, 6 มกราคม). *ถอดบทเรียน 6 จุดเน้น*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. https://drive.google.com/file/d/1EW_wW4NPe6tinscpjY3pe8mRd8MKf2j/view.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566, 5 กันยายน). *แผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลเพื่อการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570)*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. https://backoffice.onec.go.th/uploaded2/Category/202409/onec_DigitalPlan6670.pdf.
- กษมา อุดทาเรือน. (2566). *การศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จรรยา เหมียงหอม. (2566). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 11 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ณัฐธิดา สงค์แก้ว. (2565). *การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐธิดา ทิศาภาค. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นัชชา ศิรินทร์วงษ์. (2566). *การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปุ่นณัฐฐา มาเชค. (2565). การประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษา*, 13(2), 120-130.

- พราราวรี ปัญญาดี และวัชรระ จตุพร. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(3), 352-362.
- พระครูปลัดจักรพล สิริธโร. (2568). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล. *วารสารมณีเชษฐารามวัดจอมมณี*, 8(2), 835-846.
- พรสุดา อัจฉินทร์ และอำนวยการ มีราคา. (2568). ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารมจร. อุบลปริทรรศน์*, 10(1), 1263-1274.
- พิมพิลา อานาจ. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มาลัย วงศ์ฤทธิวัฒนา และคณะ. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 18(2), 112-126.
- โรจนศักดิ์ อินทนน. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลัทธวรรณ วงษ์โพย. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วรารณณ์ ไชยรัตน์. (2567). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. [สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิรากร เจริญเชื้อ. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ศลิษา ลาหนองแคน. (2567). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. [การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิรินาฏ เศรษฐชนะ. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. [สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2568, 21 สิงหาคม). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568*. https://drive.google.com/file/d/15yQ9wW9E8LLPFR0PmzruvaR5Zam8_PH/view.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล*.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *รายงานการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ*. กระทรวงศึกษาธิการ. สิรินาฏ การพัตร และธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 20(1), 77-88.

สุขญา โภมลวานิช. (2563). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะ ครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อภิญา จำปาหวาย และนวรรตน์ แซ่ไคว้. (2567). การจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมทางการศึกษา*, 11(1), 65-78.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

Sheninger, E. (2014). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. Corwin Press.